

Preek LEEF! - mensen die Jezus' Grote Verhaal voortzetten - getuigen

1. *'Leef, alsof het je laatste dag is
Leef, alsof de morgen niet bestaat
Leef, alsof het nooit echt af is
Leef, pak alles wat je kan'*
– **Andre Hazes jr. – Leef.**

Dit nummer van Hazes jr. is een **levenslied**. Het gaat over een ontmoeting die Hazes zou hebben gehad in een kroeg met een terminale patiënt. Die heeft spijt van hoe hij zijn leven heeft geleefd; veel te hard gewerkt en mede daardoor in de problemen geraakt, waaronder een scheiding. Op het eind van zijn leven adviseert de man Hazes vooral meer te leven en minder te werken. 'Leef, alsof het je laatste dag is, Leef, pak alles wat je kan.'

Dit nummer van Hazes jr. heeft iets weg van een wanhopige, laatste kreet. Iets wat de terminale patiënt nog wilt zeggen nu het nog kan. Kun je je wel voorstellen toch dat je in zo'n fase van je leven nog iets wilt vertellen? Maar ook mensen in de bloei van hun leven worden regelmatig gevraagd wat men zich moet herinneren van hun leven. Het is de vraag naar wat je achter laat, waar jouw leven van getuigt. Als je nog één keer de kans krijgt te vertellen, wat vertel je dan? Welk lied zou jij schrijven?

2. Ooit kreeg ik het advies om altijd te preken alsof het je laatste keer is. Toen ik dat voor het eerst hoorde, vond ik dat wat dramatisch klinken, maar er zit wel wat in. Het gevoel van urgentie hielp Hazes dat nummer te schrijven. Ik heb voor vandaag twee Bijbelteksten uitgekozen, waarvan er één voor mij al minstens 15 jaar heel belangrijk is. Het gaf en geeft mijn leven richting, en is van invloed op de keuzes die ik maak. Ik heb het over [**Handelingen 1,8**]: *Maar wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde.'*

Het is een opdracht en belofte tegelijk van Jezus aan zijn vrienden. Bijna meer een voorspelling van wat er gaat gebeuren. En zo ervaar ik het zelf ook. In alles wat ik doe wil ik van Jezus getuigen, maar ik ben ook blij dat ik daar kracht van buitenaf voor krijg. Wist je dat dit Jezus' laatste woorden zijn? Dit laat hij achter, zijn laatste wens. 'Leef en getuig van mij!'

Deze tekst heb ik niet alleen uitgekozen omdat ik doe alsof het de laatste keer is dat ik preek. Het past ook goed in ons **jaartheme LEEF!**. De vorige maand ging het over Gods Grote Verhaal met de wereld. Wat bleek? God is van het begin tot het einde van het bestaan van deze wereld betrokken op ons en doet er alles aan het tot een goed einde te brengen. Ergens middenin heeft dat Grote Verhaal van God de Vader, Zoon en Geest met de wereld een beslissende wending gekregen. Het leven, sterven en opstanding van Jezus. Met hem brak Gods nieuwe wereld door naar de oppervlakte van het leven van elke dag. Hij verbond God en mensen opnieuw met elkaar en trapte het begin van het einde af. Maar - zagen we ook - het Grote Verhaal is nog niet af. En daarom roept Jezus zijn leerlingen op 'zijn getuigen' te zijn en zodoende **het Grote Verhaal voort te zetten**. Door te getuigen. Wat is getuigen en waarom zou je dat doen? Is dat niet meer

voor dominees en zeer enthousiaste gelovigen? Ik zeg je alvast dat Handelingen 1,8 al belangrijk werd voor me lang voordat ik er maar aan dacht om dominee te zijn. En als je over die drempel heen bent gestapt: hoe moet ik dan getuigen?

3. Weet je wat mij onlangs verraste? Wanneer Jezus zijn laatste woorden uitspreekt: 'jullie zullen van mij getuigen', dan bouwt hij voort op een gedeelte uit het Oude Testament. Dat wist ik nog niet en dat wilde ik uitzoeken. Daar wil ik jullie in meenemen omdat het ons helpt antwoorden op die vragen over 'getuigen' te vinden. **[Bijbeltekst: Jesaja 43,8-13]**

Je moet iets weten over de historische context om dit stuk tekst te begrijpen. Het verhaal van het volk Israel heeft een absoluut dieptepunt in de geschiedenis bereikt; ze zijn weggevoerd uit hun eigen land. Een **ballingschap**. Het verhaal van God met dit volk leek mislukt. [v8: doof en blind] Ze hadden van alles gezien van God; God kwam zelf in actie voor hen, maar ze waren er moedwillig blind voor. God had van zich laten horen: door geboden, door profeten. Maar zoals ik als vader soms tegen mijn kinderen dat ze Oost-Indisch doof zijn, zo was dit volk moedwillig doof. Keer op keer hadden ze de geboden van God overtreden, de waarschuwingen van de profeten genegeerd en andere goden aanbeden. Die van macht, geld en lust. 'Pak alles wat je pakken kan!' Waarom worden mensen die afgoden aanbidden zo beschreven – als **doof en blind**? Wie afgoden aanbidt, wordt zoals hen: doof en blind. Ze stellen niets voor; bedacht door mensen die hen aanbidden. En deze afgoden – je vertrouwen daarop stellen – dat zal je ten gronde richten. En zo ging het, het geduld van God was op. Zes eeuwen voor Christus hadden de Babyloniërs – de wereldmacht van die tijd - Jeruzalem veroverd en vernietigd. Het spiritueel dove en blinde volk was nu al twee generaties weggevoerd in Babel. Het volk was verslagen en dus was de conclusie in die tijd vaak; de God van Israel is net zo goed verslagen. Is het verhaal van God en Israel over en uit of is er nog hoop?

4. **Kern:** Het stuk leest als een scene in een **rechtszaal**. Ik vind dit vaak de beste scènes in films en series. Als de argumentatie loopt als een trein, als de vonken er vanaf vliegen. Hier zeker: al de volken en hun goden zijn erbij. En schokkend genoeg ook de HEER, de dood gewaande God van het verslagen, dove en blinde Israel. Het 'volkje' dat ergens verpietert in het grote, machtige Babel. Hijzelf lijkt in het beklagdenbankje te zitten. Bestaat u wel echt? Kunt u nog iets uitrichten? De vraag is [vers 9] wie van de goden kon er eertijds – vroeger – voorspellen wat er ging gebeuren? Haal de getuigen er maar bij! Bijbeluitleggers wijzen erop dat vers 9 een beetje sarcastisch is, dat de vragen retorisch zijn bedoeld. Kunnen de goden wat God de HEER nl. aankondigen wat er gaat gebeuren? 'Natuurlijk niet', is het impliciete antwoord. Het gaat erom in Jesaja 43 dat alleen God het verleden, heden en toekomst overziet. Hij alleen is God. Er zijn simpelweg geen getuigen voor de goden te vinden. Dan de getuigen voor de God van Israel. Wie zal getuigenis afleggen dat God werkelijk bestaat en machtig is? Dat hij niet dood is zoals werd gedacht, maar springlevend? Let op; want dit is echt een schokkende plotwending in die rechtszaak! God de HEER wijst het volk aan waarvan hij zojuist heeft gezegd dat het blind en doof is. [vers 10, 12]: **Jullie zijn mijn getuige!** Dat verzin je niet toch? Getuige zijn is een grote

verantwoordelijkheid. Je mag niet zwijgen over wat je gezien hebt. En juist *dat* had dit volk verzaakt te doen. En toch roept God hier, midden in de rechtszaak, het volk Israel op als getuige. Hij neemt het volk weer aan voor een nieuw hoofdstuk in hun gezamenlijk verhaal. Hij gaat iets doen waardoor ze straks een verhaal hebben om van te getuigen. En dat getuigen was diep verankerd in hun Grote Verhaal met God, hun geschiedenis als volk. God had hen ooit apart gezet als volk zodat ze de wereld zouden laten zien dat deze God werkelijk is wie hij zegt dat hij is. Liefdevol, genadig, geduldig en trouw. Heilig en rechtvaardig. Dat mogen ze opnieuw doen.

Dit leert ons iets over hoe genadig God met Israel toen en ons nu omgaat. Het gaat er bij God niet om dat wij zulke geweldige dingen klaarspelen voor hem, maar dat hij geduldig en volhardend door ons heen wilt werken. Hij neemt het risico met ons, met jou. Getuigen van de HEER is niet weggelegd voor grootmachten maar voor hen die willen zijn als een dienaar.

Getuigen gaat vooral over voor wie het getuigenis wordt afgelegd.

In ons jaarthema vragen we onszelf af: wie zijn wij en waarvoor zijn we hier? Luister eens naar deze oude, klassieke formulering:

Waar toe zijn wij hier op aarde? Het hoogste doel van de mens is God verheerlijken en eeuwig van hem genieten - **Westminster Kleine Catechismus**

God verheerlijken? Dat kan door te getuigen. Israel moet ervan getuigen dat [v11] God de Heer de enige is, en dat het dwaas is op andere goden te vertrouwen. Niemand is zoals God, hij alleen is het die redt. Dat heeft hij in het verleden vele malen gedaan. Bewijs genoeg, zie de verhalen in het Oude Testament, Gods Grote Verhaal zoals dat gegaan was door de eeuwen heen. En juist dat – redden - is wat de HEER voornemens is weer te doen. Het is ook echt gebeurd! Concreet betekende dat toen - 7 eeuwen voor Christus - dat de ene wereldmacht Babylonie plaats moest maken voor een andere en dat het volk Israel weer kon terugkeren naar hun eigen land. God heeft redding vooraf aangekondigd en nu ook gebracht. Daarvoor opent God het volk de ogen en oren en zij zullen ervan getuigen. (Jes 35,4-5)

Maar God is niet gestopt te redden sinds toen. Want ultiem verwijst dit gedeelte naar Jezus en de redding die hij bracht. Toen hij kwam gingen er ogen open; letterlijk. Doven gingen weer horen; letterlijk. Maar nog veel meer en vaker ging er ogen van het hart open. Mensen zagen in dat Jezus God zelf was, en dat God door hem de wereld redt. Hij kwam het goede nieuws brengen, om verslagen harten hoop te bieden. Het belangrijkste motief in de Bijbel voor getuigen is niet dat mensen ‘zelig’ zijn of Jezus ‘nodig’ hebben om hun persoonlijke problemen op te lossen. Het belangrijkste motief is dat God iets groots heeft gedaan in Jezus Christus. Hij heeft opnieuw hoop en vreugde gebracht in deze wereld. Door van hem te getuigen, verheerlijken wij hem. Maken we zijn verhaal bekend. Wanneer wij getuigen zetten we het Grote Verhaal van Jezus voort.

5. Het **bezwaar** wat je kunt hebben – misschien gevoed door de praktijk – is dat jij niet geschikt bent als getuige. ‘Ik geloof het zelf amper – of – ik ben in woorden of daden niet trouw geweest aan God.’ Kan dat je dat denkt. Maar dat God juist blinden en doven kiest, mag ons aan het denken zetten. Jesaja 43 laat ook zien dat het kennen, vertrouwen en inzicht groeit van de gelovige zelf door te getuigen. Dus kennelijk door te getuigen, groei je in geloof. Er is niet zoiets als een instapniveau, dat laat God met zijn keuze voor opnieuw Israel als zijn getuige zien. Bovendien moeten we ook de hulp die Jezus door zijn Geest beloofd niet onderschatten.
6. **De volgende stap:** Getuigen is niet een christelijk kunstje, maar het is als een levenslied wat op je lijf geschreven is. *‘Leef, pak alle kansen om het verhaal van Jezus voort te zetten en getuig!’*
- Vaak gehoord en zelf gezegd: ‘Verkondig het goede nieuws, desnoods met woorden’. Getuigen kun je doen door je **levensstijl**. Maar dat kan ook doorschieten in angst om te ‘vertellen’. Jouw daden en/of levensstijl kunnen een effect hebben dat mensen benieuwd worden naar wat daar achter zit. Maar tegelijkertijd; ik ken veel niet-gelovigen met een geweldige levensstijl en ook gelovigen met een levensstijl waar ik moeite mee heb. Het is wat hoogmoedig om te denken dat wij wel eventjes door onze levensstijl het evangelie kunnen overbrengen. Daarmee doen we de levensstijl en keuzes van anderen tekort. Getuigen heeft uiteindelijk toch ook met *woorden* te maken. Het tweede kan daarbij helpen:
 - Houdt je getuigen **persoonlijk / kwetsbaar**. Getuigen is een woord uit de rechtspraak. Als je wordt opgeroepen om een getuigenis te geven, wordt jou gevraagd primair te vertellen wat je gezien of gehoord hebt. Niet allereerst wat je niet hebt gezien of gehoord. Heb grote verwachting van wat de Heilige Geest kan doen door de woorden van zwakke mensen. Een eyeopener voor mij was om te switchen in het vertellen van ‘wat ik geloof’ naar ‘waarom ik geloof.. Waarom geloof je? Wat houdt jou erbij? Dan is er ook plek voor zwakke plekken, want soms weten we ook niet precies niet hoe het met ‘wat’ zit, maar kunnen we wel iets vertellen over het ‘waarom’.
 - Wees niet blind en doof voor wat God allemaal geeft en doet en getuig daarvan. Denk nog even terug aan wat de catechismus zei: we zijn hier om te genieten van Gods verhaal met jou. Iets anders verwoord:

‘Het verhaal van Jezus moet met vreugde worden bekendgemaakt. Als uit onze woorden blijkt dat wijzelf er dankbaar en gelukkig mee zijn, dan zullen die woorden effect hebben, of we dat nu kunnen merken of niet.’ - Henri Nouwen in ‘Bread for the Journey’